

3. Tytska Y. Educational aspect in the legal regulation of scientific research in the constituent instruments of UN Specialized Agencies. *Revista Eduweb*. 2024. № 18 (3). P. 167–177.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-34>

СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ПОДАТКОВОГО СПОРУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Фат'янов Р. О.

аспірант

*Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Київ, Україна*

Податковий спір виникає в контексті відносин між державою і платниками податків, що регулюються нормами адміністративного та податкового права. Адміністративна процедура – це сукупність дій, що вживаються органами державної влади (включаючи податкові органи) для реалізації своїх повноважень. В межах цієї процедури виникають спори між платниками податків та податковими органами щодо правильності нарахування або сплати податків. Наприклад, якщо платник податків не згоден із рішенням податкового органу, він має право оскаржити це рішення в процедурному порядку або через суд.

Конфлікт між судовим порядком та податковою процедурою може виникнути при вирішенні податкового спору, особливо у випадках, коли нормативно-правова база або процесуальні правила не чітко розмежовують межі цих заходів.

Ось кілька прикладів, де такий конфлікт може виникнути:

1. Невідповідність норм та процедур: Податкова процедура може мати свої особливі правила, що регулюють податкові перевірки, донарахування податків, стягнення боргів тощо. Адміністративна ж процедура може встановлювати загальні правила для всіх адміністративних органів. Якщо ці правила конфліктують або не узгоджуються, це може створити правову невизначеність.

2. Вибір юрисдикції: В деяких випадках може бути неясність щодо того, куди слід подавати скаргу – в адміністративний суд чи вирішувати питання через податкові органи. Це може призвести до конфлікту

юрисдикцій, де один орган може вважати, що він має право розглядати справу, тоді як інший орган може мати іншу точку зору.

3. Терміни та етапи процедури: Податкові процедури можуть мати суворі терміни для оскарження рішень, подання документів тощо. Адміністративна процедура може надавати інші терміни або процедури. Наприклад, якщо платник податків не виконав одну з вимог вчасно через різницю у підходах, це може призвести до втрати можливості оскаржити рішення.

4. Дублювання процедур: В деяких випадках платник податків може зіткнутися з необхідністю одночасно проходити дві різні процедури – адміністративну та податкову, що може призвести до дублювання дій і суперечок між різними органами.

З метою уникнення таких конфліктів, важливо мати чітке законодавче розмежування між податковими процедурами та адміністративним судочинством та забезпечувати узгодженість між ними на практиці.

Вибір між адміністративним судочинством та податковою процедурою для вирішення податкового спору залежить від конкретної ситуації, цілей платника податків та можливих наслідків. Кожен спосіб має свої переваги і недоліки.

Податкова процедура має такі *переваги*:

- Швидкість: розгляд скарги у межах податкової служби може бути швидшим, оскільки це внутрішній процес.

- Залученість фахівців: спір вирішується податковими органами, які добре розуміють специфіку податкового законодавства і можуть більш технічно підійти до вирішення питання.

- Менші витрати: процес не вимагає таких витрат, як судові збори чи витрати на адвокатів (хоча їх залучення може бути необхідним і в податковій процедурі).

Недоліки:

- Обмежена об'єктивність: податкові органи можуть бути менш нейтральними, оскільки вони самі є стороною в спорі.

- Менші шанси на успіх: якщо спір стосується значних сум, податковий орган може мати інтерес у підтримці свого початкового рішення.

Переваги вирішення податкового спору в адміністративному судочинстві:

- Незалежність: Суд є незалежним органом і може об'єктивно оцінити спір, не маючи прямого інтересу в результаті.

- Прецедентність: Рішення суду є обов'язковим для виконання, і в разі успіху платник податків може створити прецедент, яким зможуть скористатися інші платники податків.

– Повний перегляд справи: суд може розглядати не лише питання правильності застосування податкових норм, але й процедурні порушення з боку податкового органу.

Недоліки:

– Тривалість процесу: судовий процес може тривати довго, що особливо проблематично, якщо нарахована сума податку є значною і потребує сплати негайно.

– Витрати: судові витрати, включаючи оплату адвокатів, можуть бути значними.

У процесі вирішення податкових спорів важливо правильно обирати між податковою процедурою та адміністративним судочинством. Податкова процедура є доцільною, коли сума спору незначна, і існує можливість досягти компромісу з податковими органами. Також цей підхід варто розглядати, якщо час є критичним фактором, і потрібне швидке вирішення. Адміністративне судочинство, натомість, стає кращим вибором у випадках значної суми спору або коли є сумніви щодо об'єктивності податкових органів. Вона забезпечує отримання остаточного та незалежного рішення. У багатьох випадках оптимальним є комбінований підхід: спочатку можна скористатися податковою процедурою, а у випадку незадовільного результату – звернутися до адміністративного суду. Це дозволяє максимально ефективно використати переваги обох способів і зменшити ризики. Такий стратегічний підхід забезпечить швидке й об'єктивне вирішення податкових спорів.